

ŚIST

Świętokrzyski Instytut Samorządu Terytorialnego

E-wolontariat

2022

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Narodowy Instytut Wolności
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskich

Sfinansowano ze środków Narodowego Instytutu Wolności –
Centrum Rozwoju Społeczności Obywatelskiego
w ramach Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich
na lata 2018–2030 PROO

Rządowy Program
Rozwoju Organizacji
Obywatelskich
na lata 2018–2030
PROO

Wolontariusze to filar istnienia trzeciego sektora. Bez zaangażowania i wsparcia społeczników, organizacje nie byłyby w stanie zorganizować pomocy na tak dużą skalę, jak ma to miejsce obecnie. Pandemia spowodowała, że tradycyjny wolontariat „w terenie” stracił na popularności na rzecz wolontariatu wirtualnego.

Poprzez e-wolontariat rozumiemy formy współpracy z wolontariuszami za pośrednictwem nowych mediów. Jest to zlecenie ochotnikom zadań do wykonania na odległość i przesłanie ich efektów drogą elektroniczną. To także rekrutacja wolontariuszy za pośrednictwem serwisów internetowych.

Właściwie nie istnieje w żaden sposób ograniczona liczba zadań jakie można przekazać do wykonania wolontariuszom przez Internet. Przykładowo mogą to być: zbieranie informacji, projektowanie graficzne, poszukiwanie kontaktów, analiza komunikatów w prasie i na portalach informacyjnych, monitoring wydarzeń, budowanie baz danych, tłumaczenie, czytanie i korygowanie tekstów, obsługa beneficjentów, tworzenie stron internetowych i ich promocja, edytowanie newsletterów i biuletynów.

E-wolontariat jest formą wolontariatu – co do zasady powinien zatem charakteryzować się takimi samymi cechami co tradycyjna aktywność wolontariacka. Lester Salamon, uznany badacz sektora non profit, charakteryzuje wolontariat, wskazując na sześć konstytutywnych cech:

- dobrowolność,
- nieodpłatność,
- przekroczenie prywatności,
- brak charakteru incydentalnego,
- zinstytucjonalizowanie oraz
- element służby społecznej.

Wolontariat jest zatem formą bezpłatnego, dobrowolnego działania na rzecz osób spoza kręgu rodziny i przyjaciół wolontariusza oraz jest w pewnym stopniu zaplanowany, zorganizowany – w odróżnieniu od spontanicznych, jednorazowych odruchów empatii.

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie „wolontariat to ochotnicze i nieodpłatne wykonywanie świadczeń na rzecz określonych podmiotów” – mowa m.in. o organizacjach pozarządowych, kościelnych czy administracji publicznej.

E-wolontariat odnosi się do sytuacji, w której aktywność wolontariacka opiera się na wykorzystaniu Internetu. Wszystkie etapy wolontariatu online sensu stricto odbywają się w całości zdalnie: zarówno proces rekrutacji e-wolontariuszy, wdrożenie ich, wykonywanie zadań, motywowanie i utrzymywanie relacji, jak i ewaluacja i pożegnanie. W praktyce jednak istnieje bardzo wiele form pośrednich, hybrydowych: część aktywności jest realizowana zdalnie, lecz – w miarę możliwości – e-wolontariusz ma także bezpośredni kontakt z organizacją, na której rzecz działa.

Korzyści z e-wolontariatu:

- globalny zasięg – możliwość korzystania z pomocy osób z całego świata i udziału w projektach niezależnie od miejsca zamieszkania;
- niskie koszty – można prowadzić współpracę ze specjalistą z drugiego krańca Polski bez kosztów dojazdów;
- wykorzystanie unikalnych umiejętności dla dobra innych – skupienie się na konkretnych zdaniach, oszczędność czasu wolontariuszy i docenienie ich wyjątkowych i unikalnych umiejętności np. pozyskiwania funduszy, umiejętności graficzne, zaangażowania znajomych w portalu społecznościowym;
- zwiększenie puli czasu poświęconego na pracę – zlecenie „mikrozadań”, rozbijanie zleceń na małe części, które można wykonać w krótkim czasie, na przykład podczas przerwy w pracy lub w podróży;
- walka z wykluczeniem cyfrowym – wirtualny wolontariat pozwala na zaangażowanie osób, które z rozmaitych przyczyn nie mogą tego zrobić i życzenie, jest szansą dla osób niepełnosprawnych, starszych czy rodziców zajmujących się w domu dziećmi;
- poprawa wizerunku Internetu – wykorzystanie sieci do rozwiązywania problemów społecznych i osiągania twórczych efektów pracy.

W Polsce promocją e-wolontariatu zajmuje się Fundacja Dobra Sieć w ramach projektu e-wolontariat.pl. Serwis ten tworzy bazę dobrych praktyk, umożliwia rekrutację wolontariuszy, prezentację organizacji dla wolontariuszy, prowadzi też konkurs na najciekawsze inicjatywy z zakresu zaangażowania wirtualnego wolontariatu. Mieści się tu też e-dobroczynność czyli pozyskiwanie środków na projekty społeczne drogą elektroniczną. Są to np. strony jak Pajacyk.pl gdzie po kliknięciu w odpowiednie miejsce lub obejrzenie nagrania organizacja pozyskuje pieniądze od sponsorów.

Bariery zaangażowania e-wolontariuszy

- wrażliwość na motywowanie osób pracujących na odległość;
- błędne przekonanie o niskich umiejętnościach e-wolontariuszy;
- zawężanie e-wolontariatu do tworzenia stron www i moderowania forum internetowym;
- zawężanie e-wolontariatu do komunikacji z wolontariuszami pocztą elektroniczną;
- błędne przekonanie, iż efekty pracy mogą być widoczne tylko w Internecie;
- błędne przekonanie o większej efektywności pracy w biurze, niż na odległość zamiast dostosowania zadań do formy komunikacji i pracy

E-wolontariat niesie on ze sobą szereg korzyści. Pozwala m.in. działać z dowolnego miejsca na świecie, wspiera walkę z wykluczeniem (nie tylko) cyfrowym i umożliwia dzielenie się szeregiem kompetencji! Wolontariusze w ramach e-wolontariatu są zazwyczaj zaangażowani w realizację tzw. mikrozadań. Chodzi o krótkie, pojedyncze działania. Tego typu działania bez problemu można wykonać z domu, o dowolnej, najwygodniejszej dla siebie porze.

Pozwala to zaangażować się w wolontariat osobom, które w wielu przypadkach nie mają dostępu do tradycyjnego wolontariatu. Przykładem mogą być osoby z małych miejscowości, osobom z niepełnosprawnościami czy takim, którzy pracują lub uczą się wieczorami.

Jednym z przykładów takiej platformy jest TuDu.org.pl. TuDu to największa platforma w Polsce, za której pośrednictwem organizacje i wolontariusze mogą współpracować zdalnie. Czas pandemii sprawił, że wiele organizacji stanęło przed wyzwaniem realizacji e-wolontariatu

– wolontariatu wykonywanego za pośrednictwem Internetu. Na bezpłatnej platformie TuDu.org.pl czeka niemal 4 tysiące zarejestrowanych e-wolontariuszy, chętnych wesprzeć działania organizacji społecznych.

Zanim NGO przystąpi do poszukiwań odpowiednich e-wolontariuszy, zaleca się zrobienie małej analizy i udzielenia odpowiedzi na pytania:

1. Lista zadań:

- Jakie kategorie i podkategorie działań realizuje Twoja organizacja?
- Jakie konkretne zadania i mikrozadania wchodzi w zakres każdej kategorii i podkategorii?
- Które z zadań mogą być zlecone wolontariuszom?
- Do których zadań wymagana jest fizyczna obecność wolontariuszy, a które mogą być zlecone e-wolontariuszom

Przeprowadzona analiza najczęściej uwidacznia, że organizacja może zlecić wiele zadań, dlatego należy wybrać odpowiedniego e-wolontariusza.

2. Poszukiwane umiejętności i kwalifikacje:

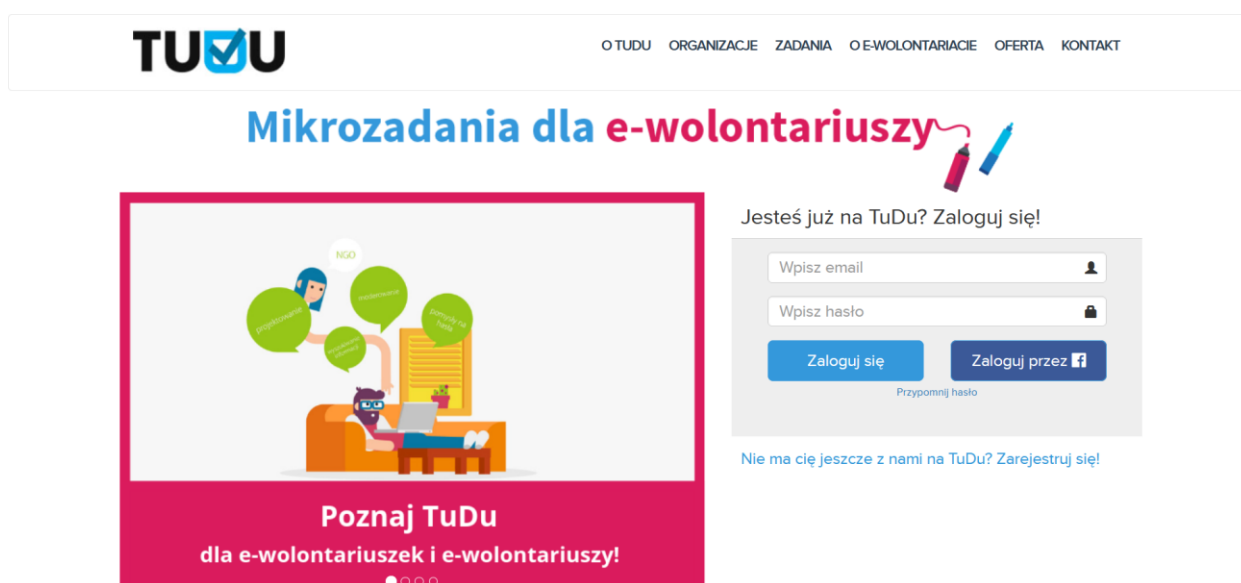
- Czy wykonanie zadania zależy od określonego wykształcenia, kompetencji lub umiejętności e-wolontariusza? Jeśli tak, to jakich?
- Jakie cechy charakteru i usposobienia będą przydatne przy wykonaniu konkretnego zadania?
- Jakie narzędzia są niezbędne do wykonania zadania?
- Jak dużego zaangażowania i dyspozycyjności wymaga zadanie? Ile godzin pracy w tygodniu/miesiącu będzie wymagało zadanie oraz w jak długim okresie?

Odpowiedź na powyższe pytania pozwoli ustalić gdzie szukać e-wolontariuszy do danego zadania i jakie osoby będą odpowiednie do danego zadania

3. Odpowiednie miejsce:

E-wolontariuszy możesz szukać na platformach pośredniczących pomiędzy organizacjami a wolontariuszami, np. tu:

- Ogólnopolska sieć Centrów Wolontariatu <http://wolontariat.org.pl/>,
- Portal TuDu <https://tudu.org.pl/>,
- Portal Ochothnicy Warszawscy <https://ochotnicy.waw.pl/> (portal regionalny, ale e-wolontariat jest przecież bez granic).

The image shows a screenshot of the TuDu website. At the top left is the TuDu logo. To the right is a navigation menu with links: O TUDU, ORGANIZACJE, ZADANIA, O EWOLONTARIACIE, OFERTA, KONTAKT. Below the navigation is a large banner with the text "Mikrozadania dla e-wolontariuszy" in blue and pink, accompanied by a graphic of a person sitting on a sofa using a laptop. Below the banner is a login form with the text "Jesteś już na TuDu? Zaloguj się!". The form includes fields for "Wpisz email" and "Wpisz hasło", a "Zaloguj się" button, and a "Zaloguj przez Facebook" button. Below the form is a link: "Nie ma cię jeszcze z nami na TuDu? Zarejestruj się!".

Źródło: <https://tudu.org.pl/>

4. Zredaguj atrakcyjne ogłoszenie:

- zadbaj o to, by Twoje ogłoszenie wyróżniło się spośród innych.

5. Deleguj zadania i nadzoruj pracę:

Gdy na ogłoszenie spłyną już odpowiedzi i organizacja wybierze odpowiednich ludzi do współpracy, czas na zaplanowanie zarządzania e-wolontariuszami. Mądre zarządzanie to determinanta udanej i efektywnej współpracy oraz obustronnej satysfakcji.

Przede wszystkim należy wyznaczyć konkretną osobę, która obejmie pieczę nad wszystkimi e-wolontariuszami. Taki koordynator e-wolontariatu powinien zająć się:

- rekrutacją i selekcją e-wolontariuszy,
- dbaniem o formalności i dokumenty,
- przydzielaniem zadań odpowiednich do umiejętności i możliwości danej osoby,
- motywowaniem,
- monitoringiem realizacji zadań i ewaluacją.

E-wolontariat jest możliwy i realizowany od kilku dobrych lat. Daje ogromne możliwości organizacji pozarządowej realizacji swoich zadań statutowych. To, co wydaje się najbardziej kluczowe, to jasne zdefiniowanie potrzeb danej organizacji i właściwe zaprezentowanie ich na danej platformie.